

The Life, Death, and Afterlife of Moshe's Staff

Source Sheet by Yosef Lindell

1.

.א

2.

שמות ד': א'-ה'

.ב

(א) וַיַּעַן מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר וְהֵן לֹא-יֵאֱמִינוּ לִי וְלֹא יִשְׁמְעוּ בְּקוֹלִי כִּי יֹאמְרוּ לֹא-נִרְאָה אֱלֹהֵי ה' (ב) וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי ה' מִזֶּה [מֵהָרֶ] [וְזֶה] בְּיָגְדְךָ וַיֹּאמֶר מֹטֶה: (ג) וַיֹּאמֶר הַשְּׁלִיכֵהוּ אֶרְצָה וַיִּשְׁלִיכֵהוּ אֶרְצָה וַיְהִי לְנָחָשׁ וַיִּנְס מֹשֶׁה מִפָּנָיו: (ד) וַיֹּאמֶר ה' אֶל-מֹשֶׁה שְׁלַח יָדְךָ וְאָחֲז בְּזַנְבוֹ וַיִּשְׁלַח יָדוֹ וַיִּנְחֶזֶק בּוֹ וַיְהִי לְמִטָּה בְּכַפּוֹ: (ה) לְמַעַן יֵאֱמִינוּ כִּי-נִרְאָה אֱלֹהֵי ה' אֱלֹהֵי אֲבֹתֵם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב:

Exodus 4:1-5

(1) But Moses spoke up and said, “What if they do not believe me and do not listen to me, but say: The LORD did not appear to you?” (2) The LORD said to him, “What is that in your hand?” And he replied, “A rod.” (3) He said, “Cast it on the ground.” He cast it on the ground and it became a snake; and Moses recoiled from it. (4) Then the LORD said to Moses, “Put out your hand and grasp it by the tail”—he put out his hand and seized it, and it became a rod in his hand— (5) “that they may believe that the

LORD, the God of their fathers, the God of Abraham, the God of Isaac, and the God of Jacob, did appear to you.”

3. **שמות ד': י"ז** .ג.
(יז) וְאֶת־הַמִּטָּה הַזֶּה תִּקַּח בְּיָדְךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה־בּוֹ אֶת־הָאֱתוֹת:

Exodus 4:17

(17) and take with you this rod, with which you shall perform the signs.”

4. **שמות ד': י"ט-כ'** .ד.
(יט) וַיֹּאמֶר ה' אֶל־מֹשֶׁה בְּמִדְיָן לֵךְ גָּב מִצְרַיִם כִּי־מֵתוּ כָּל־הָאֲנָשִׁים הַמְּבַקְשִׁים
אֶת־נַפְשְׁךָ: (כ) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־אִשְׁתּוֹ וְאֶת־בָּנָיו וַיֵּרָכְבּוּ עַל־הַחֲמֹר וַיָּשָׁב אֶרֶץ מִצְרַיִם
וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־מִטָּה הָאֱלֹקִים בְּיָדוֹ:

Exodus 4:19-20

(19) The LORD said to Moses in Midian, “Go back to Egypt, for all the men who sought to kill you are dead.” (20) So Moses took his wife and sons, mounted them on an ass, and went back to the land of Egypt; and Moses took the rod of God with him.

5. **Shadal on Exodus 4:20** .ה.
... **שד"ל על שמות ד': כ'**
(א) את מטה האלקים: נקרא כן ע"ש
שהיה עושה בו את האותות אשר היו
בכח אלקי.

6. **שכל טוב (בובר) שמות פרשת שמות פרק ד** .ו.
(כ) ויקח משה את מטה האלקים . לפי שבו חקוק שם המפורש, לפיכך קראו מטה
האלקים: בידו. אע"פ שהיה משקלו מ' סאה, מעשה נס היה בו, שהיה המטה נושא את
עצמו ונראה כנישא בידו של משה

7. **Septuagint (LXX) Exodus 4:20** .ז.
And Moses took his wife and his children, and mounted them on the beasts, and returned to Egypt; and Moses took the rod from God in his hand.

8. **Shemot Rabbah 8:1** .ח.
שמות רבה ח': א'
(א) מְלֹךְ בְּשָׂר וְדָם אֵין מְשַׁתְּמָשִׁין
בְּשָׂר בִּיטוּ, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְסַר

שְׂרֵבִיטוֹ לְמֹשֶׁה, שְׁנֵאָמַר (שמות ד, כ):
וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת מַטֵּה הָאֱלֹקִים בְּיָדוֹ.

9. **Midrash Tanchuma, Tazria 8**

מדרש תנחומא, תזריע ח'

(א) אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בַּר אֲמִי, הַמַּטֵּה,
מִשׁוּי אַרְבָּעִים סָאָה הָיָה, וְשָׁל סְנַפְרִינוֹן
הָיָה, וְעָשָׂר מִכּוֹת חֲקוּקוֹת עָלָיו בְּכַתֵּב
נוֹטְרִיקוֹן דְּצִ"ד עַד"ש בֵּאח"ב. וּמֹשֶׁה הָיָה
מִבֵּית בְּמַטֵּה וְרוֹאֵה אֵינָה מְכָה רְאוּיָה
לְבוֹא עַל פְּרָעָה, וּמְבִיאָה עָלָיו.

10.

מדרש תנחומא, שמות כ"ג:א'

(א) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת מַטֵּה הָאֱלֹקִים. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: טַל מַטֵּה זֶה בְּיָדְךָ וְכָל
נִסִּים וְשִׂאתָה מִבְּקִשׁ אֲתָה עוֹשֶׂה בּוֹ.

Midrash Tanchuma, Shemot 23:1

(1) *And Moses took the rod of God in his hand (ibid.). The Holy One, blessed be He, said to him: Take this rod in your hand, for with it you will be able to perform any miracle you desire.*

11.

משנה אבות ה':ו'

(ו) עֲשָׂרָה דְּבָרִים נִבְרְאוּ בְּעָרֵב שַׁבַּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, וְאֵלוֹ הֵן, פִּי הָאָרֶץ, וּפִי הַבְּאֵר, וּפִי
הָאֲתוֹן, וְהַקְּשֶׁת, וְהַמָּן, וְהַמַּטֵּה, וְהַשְּׁמִיר, וְהַכֶּתֵב, וְהַמְּכַתֵּב, וְהַלּוּחֹת. וַיֵּשׁ אוֹמְרִים, אֵף
הַמְזִיקִין, וְקַבְרֵתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, וְאֵילוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אֲבִינוּ. וַיֵּשׁ אוֹמְרִים, אֵף צִבְתַּת בְּצִבְתַּת
עֲשׂוּיָה:

Pirkei Avot 5:6

(6) Ten things were created on the eve of the [first] Shabbat at twilight. And these are they: The mouth of the earth [that swallowed Korach in Numbers 16:32]; and the mouth of the well [that accompanied the Israelites in the wilderness in Numbers 21:17]; and the mouth of the donkey [that spoke to Bilaam in Numbers 22:28–30]; and the rainbow [that served as a covenant after the flood in Genesis 9:13]; and the manna [that God provided the Israelites in the wilderness in Exodus 16:4–21]; and the staff [of Moshe]; and the *shamir* (the worm that helped build the Temple without metal tools); and the letters; and the writing; and the tablets [all of the latter three, of the Ten Commandments]. And some say, also the destructive spirits, and the burial place of Moshe, our teacher, and the ram of Abraham, our father. And some say, also the [first human-made] tongs, made with [Divine] tongs.

12.

פרקי דרבי אליעזר מ'ב/ג'

.יב.

(ב) ר' לוי אומר, אותו המטה שנברא בין השמשות נמסר לאדם הראשון מגן עדן, ואדם מסרו לחנוך, וחנוך מסרו לנח, ונח לשם, ושם מסרו לאברהם, ואברהם ליצחק, ויצחק ליעקב, ויעקב הוריד אותו למצרים, ומסרו ליוסף בנו. כשמת יוסף ושללו ביתו, נתנה בפלטרין של פרעה, והיה יתרו אחד מחרטומי מצרים, וראה את המטה ואת האותות אשר עליו, וחמד אותו בלבו, ולקחו והביאו ונטעו בתוך הגן של ביתו, ולא היה אדם יכול לקרב אליו עוד.

(ג) כשבא משה לתוך ביתו, נכנס לגן ביתו של יתרו וראה את המטה וקרא את האותות אשר עליו ושלף ידו ולקחו וראה יתרו למשה ואמר זה עתיד לגאול את ישראל ממצרים לפיכך נתן לו את צפורה בתו לאשה, שנ' ויואל משה לשבת את האיש.

Pirkei DeRabbi Eliezer 40:2-3

(2) Rabbi Levi said: That rod which was created in the twilight was delivered to the first man out of the garden of Eden. Adam delivered it to Enoch, and Enoch delivered it to Noah, and Noah [handed it on] to Shem. Shem passed it on to Abraham, Abraham [transmitted it] to Isaac, and Isaac [gave it over] to Jacob, and Jacob brought it down into Egypt and passed it on to his son Joseph, and when Joseph died and they pillaged his household goods, it was placed in the palace of Pharaoh. And Jethro was one of the magicians of Egypt, and he saw the rod and the letters which were upon it, and he desired in his heart (to have it), and he took it and brought it, and planted it in the midst of the garden of his house. No one was able to approach it any more.

(3) When Moses came to his house he went into the garden of Jethro's house, and saw the rod and read the letters which were upon it, and he put forth his hand and took it. Jethro watched || Moses, and said: This one in the future will redeem Israel from Egypt. Therefore he gave him Zipporah his daughter to wife, as it is said, "And Moses was content to dwell with the man; and he gave Moses Zipporah, his daughter" (Ex. ii. 21).

13.

Devarim Rabbah 11:11**דברים רבה י"א:י"א**

.יג.

...

(יא) . . . ועשיתי מלחמה עם סיחון ועם עוג, שני גיבורי עובדי כוכבים, שבשעת המבול לא הגיעו מים לקרסוליהן מפני גובהן. והעמדתי חמה ולבנה ברום עולם, והכיתים במטה שבידי והרגתים. מי יש בבאי עולם שיכול לעשות כן?! לך רשע, מכאן! אין לך לומר כן! לך ברח מלפני! איני נותן נשמת לך! מיד חזר סמאל והשיב דבר לפני הגבורה. א"ל הקב"ה לסמאל: בא והבא נשמתו של משה! מיד שלף חרבו מתערו ועמד על משה. מיד

קצף עליו משה, ונטל את המטה בידו,
 שחקוק בו שם המפורש ופגע בו בסמאל
 בכל כוחו, עד שנס מלפניו ורץ אחריו
 בשם המפורש . . .

14.

במדבר כ"ח-י"א

.ד.

(ח) קח את־המטה והקהל את־העדה אתה ואהרן אחיך ודברתם אל־הסלע לעיניהם
 ונתנו מימיו והוצאתם להם מים מן־הסלע והשקית את־העדה ואת־בעירם: (ט) ויקח
 משה את־המטה מלפני ה' כאשר צוהו: (י) ויקהלו משה ואהרן את־הקהל אל־פני
 הסלע ויאמר להם שמעו־נא המורים המן־הסלע הנה נוציא לכם מים: (יא) וירם משה
 את־ידו ויך את־הסלע במטהו פעמים ויצאו מים רבים ותשת העדה ובעירם: (ס)

Numbers 20:8-11

(8) “You and your brother Aaron take the rod and assemble the community, and before their very eyes order the rock to yield its water. Thus you shall produce water for them from the rock and provide drink for the congregation and their beasts.” (9) Moses took the rod from before the LORD, as He had commanded him. (10) Moses and Aaron assembled the congregation in front of the rock; and he said to them, “Listen, you rebels, shall we get water for you out of this rock?” (11) And Moses raised his hand and struck the rock twice with his rod. Out came copious water, and the community and their beasts drank.

15.

יומא נ"ב ב

.ט.

משנגז ארון נגנזה עמו צנצנת המן וצלוחית שמן המשחה ומקלו של אהרן ושקדיה
 ופרחיה

Yoma 52b

when the Ark was buried, along with it was buried the jar of manna that was next to it, and the flask of oil used for anointing, and Aaron's staff with its almonds and blossoms

16.

במדבר כ"ד:י"ז

.טז.

(יז) אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב דרד כוכב מיעקב וקם שבט מישראל ומחז
 פאתי מאב וקרקר כל־בני־ישת:

Numbers 24:17

(17) What I see for them is not yet, What I behold will not be soon: A star rises from Jacob, A scepter comes forth from Israel; It smashes the brow of Moab, The foundation of all children of Seth.

17. **תהילים ק"י:ב'**
 (ב) מַטֵּה-עֲזָרָךְ יִשְׁלַח ה' מִצִּיּוֹן רִדָּה בְּקֶרֶב אֲיָבֶיךָ:
- Psalms 110:2**
 (2) The LORD will stretch forth from Zion your mighty scepter; hold sway over your enemies!
18. **Yalkut Shimoni on Nach 869:3**
 ...
 יח. **ילקוט שמעוני על נ"ך תתס"ט:ג'**
 (ג) מטה עוזך ישלח ה' מציון. איזה מטה זה מטה של יעקב שנאמר כי במקלי עברתי את הירדן הזה, והוא המטה שהיה ביד יהודה ומטך אשר בידך, והוא המטה שהיה ביד משה ומטה האלקים בידו, והוא המטה שהיה ביד אהרן וישלך אהרן את מטהו, והוא המטה שהיה ביד דוד שנאמר ויקח מקלו בידו, והוא המטה שהיה ביד כל מלך ומלך עד שחרב בית המקדש ונגנז, ועתיד לימסר ביד מלך המשיח ובו עתיד לרדות את עו"א:
19. **Bemidbar Rabbah 18:23**
 ...
 יט. **במדבר רבה י"ח:כ"ג**
 (כג) ומטה אהרן (במדבר יז, כא), . . . יִישׁ אומרים הוא המטה שְׁהָיָה בְיַד מֹשֶׁה . . . ואותו המטה הָיָה בְיַד כָּל מֶלֶךְ וּמֶלֶךְ עַד שְׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְנִגְנַז, ואותו המטה עתיד להיות בְיַד מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ בְּמִהְרָה בְּיָמֵינוּ, שְׁנֵאמַר (תהלים קי, כ): מִטֵּה עֲזָרָךְ יִשְׁלַח ה' מִצִּיּוֹן רִדָּה בְּקֶרֶב אֲיָבֶיךָ:
20. **Book of the Bee Chapter 30 (13th century Christian Syriac text)**
 כ. WHEN Adam and Eve went forth from Paradise, Adam, as if knowing that he was never to return to his place, cut off a branch from the tree of good and evil--which is the fig-tree--and took it with him and went forth; and it served him as a staff all the days of his life. After the death of Adam, his son Seth took it, for there were no weapons as yet at that time. This rod was passed on from hand to hand unto Noah, and from Noah to Shem; and it was handed down from Shem to Abraham as a blessed thing from the Paradise of God. With this rod Abraham broke the images and graven idols which his father made, and therefore God said to him, 'Get thee out of thy father's house,' etc. It was in his hand in every country as far as Egypt, and from Egypt to Palestine. Afterwards Isaac took it, and (it was handed

down) from Isaac to Jacob; with it he fed the flocks of Laban the Aramean in Paddan Aram. After Jacob Judah his fourth son took it; and this is the rod which Judah gave to Tamar his daughter-in-law, with his signet ring and his napkin, as the hire for what he had done. From him (it came) to Pharez. At that time there were wars everywhere, and an angel took the rod, and laid it in the Cave of Treasures in the mount of Moab, until Midian was built. There was in Midian a man, upright and righteous before God, whose name was Yathrô (Jethro). When he was feeding his flock on the mountain, he found the cave and took the rod by divine agency; and with it he fed his sheep until his old age. When he gave his daughter to Moses, he said to him, 'Go in, my son, take the rod, and go forth to thy flock.' When Moses had set his foot upon the threshold of the door, an angel moved the rod, and it came out of its own free will towards Moses. And Moses took the rod, and it was with him until God spake with him on mount Sinai. When God said to him, 'Cast the rod upon the ground,' he did so, and it became a great serpent; and the Lord said, 'Take it,' and he did so, and it became a rod as at first. This is the rod which God gave him for a ^{p. 51} help and a deliverance; that it might be a wonder, and that with it he might deliver Israel from the oppression of the Egyptians. By the will of the living God this rod became a serpent in Egypt. By it God spake to Moses; and it swallowed up the rod of Pôsdî the sorceress of the Egyptians. With it Moses smote the sea of Sôph in its length and breadth, and the depths congealed in the heart of the sea. It was in Moses' hands in the wilderness of Ashîmôn, and with it he smote the stony rock, and the waters flowed forth. Then God gave serpents power over the children of Israel to destroy them, because they had angered Him at the waters of strife. And Moses prayed before the Lord, and God said to him, 'Make thee a brazen serpent, and lift it up with the rod, and let the children of Israel look upon it and be healed.' Moses did as the Lord had commanded him, and he placed the brazen serpent in the sight of all the children of Israel in the wilderness; and they looked upon it and were healed. After all the children of Israel were dead, save Joshua the son of Nun and Caleb the son of Yôphannâ (Jephunneh), they went into the promised land, and took the rod with them, on account of the wars with the Philistines and Amalekites. And Phineas hid the rod in the desert, in the dust at the gate of Jerusalem, where it remained until our Lord Christ was born. And He, by the will of His divinity, shewed the rod to Joseph the husband of Mary, and it was in his hand when he fled to Egypt with our Lord and Mary, until he returned to Nazareth. From Joseph his son Jacob, who was surnamed the brother of our Lord, took it; and from Jacob Judas Iscariot, who was a thief, stole it. When the Jews crucified our Lord, they lacked wood for the arms of our Lord; and Judas in his wickedness gave them the rod, which became a judgment and a fall unto them, but an uprising unto many.

21. **Darashos HaRan 8**

דרשות הר"ן חי

.כא

הנה המטה הזה מפני שהיה בידו של
 משה בעמדו לפני הסנה וחל עליו מן
 הענין האלקי עד שנעשה בו האות
 הראשון. מפני זה אח"כ היה מסייע
 בעשיית האותות האחרות שבכל האותות
 שנעשו במצרים צוה האל שיעשו ע"י
 המטה. . . .
 צוה השם יתברך שיקח בידו המטה
 שיהיה מסייע במעשה הנסים, מפני
 השפע האלקי אשר היה חל עליו

22. **שמות י"ד:ט"ז-כ"א** כב.
 (טז) וְאַתָּה הָרַם אֶת־מִטְּךָ וַיָּגֵטָה אֶת־יָדְךָ עַל־הַיָּם וַיִּבָּעֵהוּ וַיִּבְאֵאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם
 בַּיַּבְשָׁה: . . . (כא) וַיִּט מֹשֶׁה אֶת־יָדוֹ עַל־הַיָּם וַיִּנְלָךְ ה' | אֶת־הַיָּם בְּרוּחַ קָדִים עָזָה
 כָּל־הַלַּיְלָה וַיִּשָּׁם אֶת־הַיָּם לְחֶרְבָּה וַיִּבְקְעוּ הַמַּיִם:

Exodus 14:16-21

(16) And you lift up your rod and hold out your arm over the sea and split it, so that the Israelites may march into the sea on dry ground. . . . (21) Then Moses held out his arm over the sea and the LORD drove back the sea with a strong east wind all that night, and turned the sea into dry ground. The waters were split,

23. **Pesikta D'Rav Kahanna 19:6** כג.
 ... **פסיקתא דרב כהנא י"ט:ו'**
 (ו) פסקא יט . . . וכי מה ראה הים וברח
 ר' יודה ור' נחמיה ר' יודה א' מקלו של
 משה ראה וברח ור' נחמיה א' שם
 המפורש היה חקוק עליו י"י צבאות שמו
 ראה אותו וברח

24. **Ibn Ezra on Exodus 14:16** כד.
 ... **אבן עזרא על שמות י"ד:ט"ז**
 (א) ואתה. אמר השם למשה הרם את
 מטך ובקע את הים טרם שיסעו. כי לא
 אמר לו שיכה הים רק שיטה ידו על הים
 במטה. כדרך ויט משה את מטהו על
 השמים. וידענו כי המטה לא בקע הים
 רק מרגע נטות משה ידו על הים יוליך ה'
 את הים ברוח קדים עזה או יבקעו המים.
 כי כן כתוב

25. **Shemot Rabbah 21:9** כה.
 ... **שמות רבה כ"א:ט'**
 (ט) אָמַר רַבִּי סִימוֹן מְשַׁל לְבַעַל הַזְמוּרָה
 שְׁהִיָּה מְהֻלָּךְ בַּחוּץ וְהַזְמוּרָה בְּיָדוֹ, אָמַר
 אֱלוֹלֵי שְׁהֻזְמוּרָה בְּיָדוֹ לֹא הִיָּה מִתְכַּבֵּד,
 שָׁמַע הַמֶּלֶךְ וְאָמַר לוֹ, הֲעֵבֵר הַזְמוּרָה
 מִמָּה וַצֵּא לַחוּץ וְכָל מִי שְׁאַיְנוּ שׁוֹאֵל
 בְּשִׁלּוּמָה אֲנִי נוֹטֵל אֶת רֹאשׁוֹ. כֶּךָ אָמְרוּ
 הַמְּצַרִּים לֹא הִיָּה יָכוֹל מֹשֶׁה לַעֲשׂוֹת

כלום אלא במטה, בו הנה היאור, בו
הביא כל המכות, כיון שבאו ישראל
לתוך הים והמצריים עומדים מאחריהם,
אמר הקדוש ברוך הוא למשה השלף את
מטה, שלא יאמרו אלולי המטה לא היה
יכול לקרע את הים, שנאמר: הרם את
מטה.

26. **Kli Yakar on Exodus 14:16**

...

כ. **כלי יקר על שמות י"ד:ט"ז**

(א) **ואתה הרם את מטה ונטה את ירך על הים.** במדרש (שמו"ר כא ט) אמרו לפי שהיו אומרים המצריים לולא המטה לא היה יכול לעשות את כל הניסים ע"כ אמר הקב"ה סלק את מטה ונטה את ירך כי הרם לשון סילוק הוא. והנני נותן טעם בדבר למה דווקא בקריעת ים סוף צוה הקב"ה להסיר המטה, וזה לפי שרצה הקב"ה שיעשה משה למטה דוגמא אל כל דבר הנעשה למעלה, והנה כל המכות היו באצבע אלקים על כן נעשו גם למטה ע"י מטה משה כי המטה דומה לאצבע, אבל על הים לקו בכל היד שנאמר וירא ישראל את היד הגדולה וגו', ע"כ אמר הקב"ה למשה שיעשה גם למטה דוגמא לזה ויסלק את המטה הדומה לאצבע ונטה את ירך כל היד דוגמת יד החזקה העליונה ית', לכך נאמר וירא ישראל את היד הגדולה ואגב זה ראו כי שלא בכח המטה עשה משה כל המעשה הגדול והנורא הזה, שהרי הוצרך לנטות ידו דוגמת היד החזקה שלמעלה ע"כ ויאמינו בה' ובמשה עבדו, כי חזרו מדבריהם שאמרו לשעבר שבכח המטה פעל כל זאת. (ב) **ומכאן תבין באמת,** מה היה חטאו של משה במי מריבה כי שם נאמר ממש הפך ממה שנאמר כאן, כי כאן נאמר הרם את מטה

דהיינו סלק את מטך ונטה את ידך וע"י
 זה באו לידי אמונה, ושם נאמר וירם את
 ידו ויך במטהו שסלק את ידו כי לא עשה
 הפעולה בידו כי אם במטהו וע"כ החזיר
 דברים הראשונים, שאמרו שבכח המטה
 פעל הכל, למקומם ובזה גרם מיעוט
 האמונה כמ"ש יען לא האמנתם בי,
 ויתבאר דבר זה בע"ה באר היטב
 במקומו פרשת (חקת כ ה).

27.

שמות י"ז:ח'-י"ב

.כז

(ח) וַיָּבֹא עַמְלֵק וַיִּלָּחֶם עִם־יִשְׂרָאֵל בְּרֶפְדִּים: (ט) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ בְּחַר־לָנוּ
 אַנְשִׁים וַיָּצֵא הֶלָּחֶם בְּעַמְלֵק מִחֹר אֲנֹכִי נֹצֵב עַל־רֹאשׁ הַגְּבֻעָה וּמִטָּה הָאֱלֹקִים בְּיָדִי: (י)
 וַיַּעַשׂ יְהוֹשֻׁעַ כַּאֲשֶׁר אָמַר־לוֹ מֹשֶׁה לְהִלָּחֶם בְּעַמְלֵק וּמֹשֶׁה אֶהְרֶן וְחֹזֵר עָלוּ רֹאשׁ הַגְּבֻעָה:
 (יא) וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגִבֹר יִשְׂרָאֵל וְכַאֲשֶׁר יִגִּיחַ יָדוֹ וְגִבֹר עַמְלֵק: (יב) וַיְהִי
 מֹשֶׁה כְּבָדִים וַיִּקְחוּ־אָבֶן וַיִּשְׁימוּ תַחְתָּיו וַיֵּשֶׁב עָלֶיהָ וְאַהֲרֹן וְחֹזֵר תָּמְכוּ בְיָדָיו מִזֶּה אֶחָד
 וּמִזֶּה אֶחָד וַיְהִי יָדָיו אֲמוּנָה עַד־בֹּא הַשָּׁמֶשׁ:

Exodus 17:8-12

(8) Amalek came and fought with Israel at Rephidim. (9) Moses said to Joshua, "Pick some men for us, and go out and do battle with Amalek. Tomorrow I will station myself on the top of the hill, with the rod of God in my hand." (10) Joshua did as Moses told him and fought with Amalek, while Moses, Aaron, and Hur went up to the top of the hill. (11) Then, whenever Moses held up his hand, Israel prevailed; but whenever he let down his hand, Amalek prevailed. (12) But Moses' hands grew heavy; so they took a stone and put it under him and he sat on it, while Aaron and Hur, one on each side, supported his hands; thus his hands remained steady until the sun set.

28.

**Mekhilta DeRabbi Shimon Bar Yochai
17:9**

...

מכילתא דרבי שמעון בר יוחאי י"ז:ט'

.כח

(ט) . . . ומטה אלקים בידי אמר משה
 לפני המקום במטך זה הוצאתם ממצרים
 וקרעת להם את הים והיגזת להם את
 השלו והורדת להם את המן ועשית להם
 נסים וגבורות: במטה זה תעשה להם
 נסים וגבורות בשעה זו:

29. **משנה ראש השנה ג' ח'** כט
 (ח) וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וַגְּבַר יִשְׂרָאֵל וְגו' (שמות יז), וְכִי יָדְיוֹ שֶׁל מֹשֶׁה עוֹשׂוֹת מִלְחָמָה אוֹ שׁוֹבְרוֹת מִלְחָמָה. אֲלֵא לֹא לֹמַר לָהּ. כָּל זְמַן שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מְסַתְּפְלִים כָּל־פִּי מַעֲלָה וּמַשְׁעֵבְדִין אֶת לִבָּם לְאַבְיָהֶם שְׂבִשְׂמִים הָיוּ מִתְּגַבְּרִים. וְאִם לֹא, הָיוּ נוֹפְלִין. כִּי־יֵצֵא בְּדַבָּר אֶתְּהָ אוֹמֵר (במדבר כא), עֲשֵׂה לָּהּ שָׂרָף וְשִׂים אֹתוֹ עַל גֵּס, וְהָיָה כָּל הַנְּשׂוּף וְרָאָה אֹתוֹ וְחָי. וְכִי נִחַשׁ מִמִּית, אוֹ נִחַשׁ מִחַיָּה. אֲלֵא, בְּזְמַן שֶׁיִּשְׂרָאֵל מְסַתְּפְלִין כָּל־פִּי מַעֲלָה וּמַשְׁעֵבְדִין אֶת לִבָּם לְאַבְיָהֶן שְׂבִשְׂמִים, הָיוּ מִתְּרַפְּאִים, וְאִם לֹא, הָיוּ נְמוּקִים. . . .

Mishnah Rosh Hashanah 3:8

(8) “And so it was, when Moshe raised his hand, Israel prevailed. . .” (Exodus 17:11). And is it Moshe’s hands that make [success in] war or break [success in] war? Rather, [this comes to] tell you, [that] whenever Israel would look upward and subjugate their hearts to their Father in heaven, they would prevail; and if not, they would fall. Similar to this matter, you [can] say concerning the verse; “Make a [graven] snake and place it on a pole, and everyone bitten who sees it will live” (Numbers 21:8): And is it the snake that kills or [is it] the snake that [revives]? Rather, whenever Israel would look upward and subjugate their hearts to their Father in heaven, they would be healed; and if not, they would be harmed.

30. **הטור הארוך, שמות י"ז:י"א:א'** ל
 (א) וְכַאֲשֶׁר יִנִּיחַ יָדוֹ. . . וי"מ לפי הפשט והיה כאשר ירים ידיו עם המטה וגבר ישראל שהמטה היה סימן שלהם כמו שעושין דגל במלחמה שלא יפזרו אנשי המלחמה ולכן כתיב ויקחו אבן וישימו תחתיו וישב עליה כדי שיהי' במקום אחד גבוה ויראו כולם הנס שלהם ועל כן קרא משה למזבח ה' ניסי לומר לא במטי שהרימותי לנס גברו ישראל אלא ה' ניסי ודגלי:

Tur HaAroch, Exodus 17:11:1

Some commentators understand Moses’ raising his hands as referring to the hands with which he was holding his staff as a sign of encouragement to the people. Moses’ staff meant for the people what the flag means to gentile troops. Generally, the purpose of the flag is to serve as a point around which the troops position themselves, to prevent being scattered by opposing forces. The description of Moses being placed in an elevated position even while seated, is to signify that Moses performed the function that a flag normally performs in a battle. This explains why Moses called the altar he built after the battle ה' ניסי. He did not want the people to think that their victory had been due to the visibility of Moses’ staff during the battle, but that it was exclusively due to the help of *Hashem*, without which the staff would not have proven effective at all. Israel’s “flag” is its faith in *Hashem*.

R. Samson Raphael Hirsch (1808-1888) (selected passages)

31.

לא.

הרי לא במקל טמון כוח אלוקי, אלא נסיבה היתה מאת ה', ולפניה כל המטות שווים .

. .

לא חרב ישראל ניצחה את עמלק, אלא מטה משה; ולא כוח הקסמים שבמטה גבר על עמלק, אלא כוח האמונה, הבטחון והדביקות בה . . .

מטה ה' שביד משה הציג את משה כשליח ה'. תנועה הנעשית במטה ה' - נטיית המטה או הכאה בו לפני בוא המאורע שמשה הודיע עליו - מציין את טיב המאורע: הוא מעשה ידי ה' שהתערב במישרין באותה שעה. . . . "קח את - המטה", אמר ה' אל משה, והראה להם שעודך שלוחי ולא חדלת לרגע מלעמוד בשירותי

There was no special Godliness in the stick. It was simply a means that God used, and any stick could have served . . .

It is not Israel's sword but Moses' staff that conquers Amalek, and it is not any magic power in the staff but the faith which is expressed and brought to the minds of the people by the uplifted hand . . .

The staff of God in the hands of Moses designates him as being sent by God. A movement with that staff, a waving, a blow with it before an announced event takes place proclaims that event to be the result of a momentary direct intervening act of God . . . "Take the staff," says God to Moses, "show them that you are still My messenger, have not ceased for one moment to be My servitor. . ."

Umberto Cassuto (1883-1951), Commentary on Exodus

32.

... that they have a specific significance.

The striking with the rod is not regarded here as a magical act, for Moses does not assert that he himself turns the water into blood; he only declares in the name of the Lord that the water will be changed at the will of the Lord, which is not, of course dependent on the movement of the rod. The act of smiting with the rod is intended —

(a) to indicate the commencement of the portent, which thereupon takes place in accordance with God's will, which Moses had previously announced.

(b) to symbolize actual 'striking', wherewith the Lord strikes Egypt and its gods (compare v. 25: 'after the Lord had smitten the Nile').

Moses

לב.

Benno Jacob (1862-1945), Commentary on Exodus

33.

the *Torah* clearly indicated that it regarded the staff of Moses only as an instrument without independent power. After Numbers 20 the staff was not mentioned again in the *Torah*. The entire concept of a magic staff was foreign to the religion of Israel.

The modern misconception of our verse lies in a linguistic misunderstanding of the word *bo*. This does not mean that wonders would be *transmitted through* the rod, as they were also not transmitted through the hand of Moses; *a-sher bo* rather indicates that it should always be a visible symbol of authority when the wonders occurred. Even if Moses used one hand for something else, as with the third plague, it should be held in the other hand.

לב.

R. Chaim Hirschenson (1857-1935), Sefer Motzaei Mayyim

34.

שעושים האינדיאנען אישר באמעריקא ע"י קשורים שונים. ובמטה משה היה לפי המדרש (ו'ארא ח' ג') חקוקים בו כל מכה ומכה שהביא הקב"ה על המצרים במצרים, ר"ל אחרי כל מכה ומכה שהביא עליהם חקק סימן על מטהו לאות נצחון, כי כן נהגו מלכי העמים לחקק נצחונותיהם על המסות אשר בהם יתפארו, ולדעת הגר"א ז"ל על זה כיון ר' יהודה בסימני דצ"כ עדי"ש באח"כ, ר"ל שהיו חקוקים על המסות רק האותיות הראשונות של כל מכה ומכה, שזהו כונת האנדה ובאותות זה המטה, אלו אשר מכות בו ר"י היה נותן בהם סימנים (לקושי הגר"א נדפסים בסוף משניות זרעים וז"לנא).

לד.

Made with the Sefaria Source Sheet Builder
www.sefaria.org/sheets